# CHAPTER – 1

# पेड़ - सुशील शुक्ल

---------------------------------------------------------------------------------------

- **पेड़ तुम पेड़ नहीं** മരമേ നീ മരമല്ല
- **तुम दर्जी** നീ തയ്യൽക്കാരനാണ്
- **तुमने कितने सिले घोंसले** നീ എത്ര കൂടുകൾ തുന്നി
- **कितनी सिलीं हवाएँ** എത്ര കാറ്റുകൾ തുന്നി
- **धूप सिली तो बिखर गईं** വെയിൽ തുന്നിയപ്പോൾ ചിതറിപ്പോയി
- **कतरन-कतरन छायाएँ** കഷണങ്ങളായി തണലുകൾ
- **पेड़ तुम पेड़ नहीं** മരമേ നീ മരമല്ല
- **तुम दर्जी** നീ തയ്യൽക്കാരനാണ്
- **मिट्टी सिलकर रंग बनाए** മണ്ണ് തുന്നി നിറങ്ങളുണ്ടാക്കി
- **पानी सिल आकाश** വെള്ളം തുന്നി ആകാശം
- **मिट्टी रंग हवा पानी को** മണ്ണും നിറവും കാറ്റും വെള്ളവും
- **जोड़ा दिया तराश** രൂപപ്പെടുത്തി കൂട്ടിച്ചേർത്തു
- **पेड़ तुम पेड़ नहीं** മരമേ നീ മരമല്ല
- **तुम दर्जी** നീ തയ്യൽക്കാരനാണ്
- **तुमने कितने सिले किनारे** നീ എത്ര തീരങ്ങൾ തുന്നി
- **कितनी सिलीं ज़मीनें** എത്ര ഭൂമികൾ തുന്നി
- **रंग महक की हुई सिलाई** നിറത്തിന്റെയും സുഗന്ധത്തിന്റെയും തയ്യൽ നടന്നു
- **फूल सिले पशमीने** പൂക്കൾ മൃദുവായ കമ്പിളി വസ്ത്രങ്ങൾ പോലെ തുന്നി
- **पेड़ तुम पेड़ नहीं** മരമേ നീ മരമല്ല
- **तुम दर्जी** നീ തയ്യൽക്കാരനാണ്
- **आम में आम के स्वाद सिले हैं** മാമ്പഴത്തിൽ മാമ്പഴത്തിന്റെ രുചികൾ തുന്നിച്ചേർത്തിരിക്കുന്നു
- **जामुन में जामुन के** ഞാവൽപഴത്തിൽ ഞാവൽപഴത്തിന്റെ
- **बाग में बाग के स्वाद सिले हैं** തോട്ടത്തിൽ തോട്ടത്തിന്റെ രുചികൾ തുന്നിച്ചേർത്തിരിക്കുന്നു

- **वन के पेड़ में वन के** കാട്ടിലെ മരത്തിൽ കാടിന്റെ
- **पेड़ तुम पेड़ नहीं , तुम दर्जी** മരമേ നീ മരമല്ല ..നീ തയ്യൽക്കാരനാണ്

| | |
|---|---|
| **पेड़** - മരം | **को** - തിനെ / നെ |
| **दर्जी** - തയ്യൽക്കാരൻ | **जोड़ा** - കൂട്ടിച്ചേർത്തു |
| **तुम / तुमने** - നീ / നിങ്ങൾ | **दिया** - നൽകി |
| **नहीं** - അല്ല / ഇല്ല | **तराश** - ചെത്തിമിനുക്കൽ / രൂപപ്പെടുത്തൽ |
| **कितने / कितनी** - എത്രയത്ര / എത്രയോ | **किनारे** - തീരങ്ങൾ / അരികുകൾ |
| **सिले / सिलीं / सिलाई** - തുന്നി / തുന്നൽ | **ज़मीनें** - ഭൂമികൾ / നിലങ്ങൾ |
| **घोंसले** - കൂടുകൾ (പക്ഷിക്കൂടുകൾ) | **महक** - സുഗന്ധം / മണം |
| **हवाएँ** - കാറ്റുകൾ | **हुआ / हुई** - സംഭവിച്ചു / നടന്നു |
| **धूप** - വെയിൽ | **फूल** - പൂക്കൾ |
| **तो** - അപ്പോൾ / എങ്കിൽ | **पशमीने** - വളരെ മൃദുവായ കമ്പിളി വസ്ത്രങ്ങൾ |
| **बिखर गईं** - ചിതറിപ്പോയി | **आम** - മാമ്പഴം |
| **कतरन** - കഷണങ്ങൾ (തുണിക്കഷണങ്ങൾ) | **में** - ഇൽ / ഉള്ളിൽ |
| **छायाएँ** - തണലുകൾ | **के** - യുടെ |
| **मिट्टी** - മണ്ണ് | **स्वाद** - രുചി |
| **रंग** - നിറം / നിറങ്ങൾ | **हैं** - ഉണ്ട് / ആണ് |
| **बनाए** - ഉണ്ടാക്കി | **जामुन** - ഞാവൽപഴം |
| **पानी** - വെള്ളം (ജലം) | **बाग** - തോട്ടം / ഉദ്യാനം |
| **आकाश** - ആകാശം | **वन** - കാട് (വനം) |
| **हवा** - കാറ്റ് | |

**1: कविता में पेड़ को क्या कहा गया है?** കവിതയിൽ മരത്തെ എന്താണ് വിളിച്ചിരിക്കുന്നത്?

Ans: **दर्जी** തയ്യൽക്കാരൻ

**2: 'पेड़' कविता के कवि कौन हैं?** 'പേട്' (മരം) കവിതയുടെ കവി ആരാണ്?

Ans: **सुशील शुक्ल** സുശീൽ ശുക്ല

**3: पेड़ ने क्या-क्या सिले हैं?** മരം എന്തൊക്കെയാണ് തുന്നിയിരിക്കുന്നത്?

Ans: **घोंसले और हवाएँ** കൂടുകളും കാറ്റുകളും

**4: धूप सिलने पर क्या बिखर जाती हैं?** വെയിൽ തുന്നിയപ്പോൾ എന്താണ് ചിതറിപ്പോയത്?

Ans: **कतरन-कतरन छायाएँ** കഷണങ്ങളായുള്ള തണലുകൾ

**5: पेड़ पानी सिलकर क्या बनाता है?** മരം വെള്ളം തുന്നി എന്താണ് ഉണ്ടാക്കുന്നത്?

Ans: **आकाश** ആകാശം

**6: पेड़ मिट्टी सिलकर क्या बनाता है?** മരം മണ്ണ് തുന്നി എന്താണ് ഉണ്ടാക്കുന്നത്?

Ans: **रंग** നിറങ്ങൾ

**7: पेड़ ने कैसे ज़मीनें और किनारे सिले हैं?** മരം എങ്ങനെയാണ് ഭൂമികളും തീരങ്ങളും തുന്നിയത്?

Ans: **मिट्टी, रंग, हवा और पानी को तराशकर** മണ്ണും നിറവും കാറ്റും വെള്ളവും രൂപപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട്

**8: रंग और महक की क्या हुई है?** നിറത്തിന്റെയും സുഗന്ധത്തിന്റെയും എന്താണ് നടന്നത്?

Ans: **सिलाई** തയ്യൽ

**9: कविता में फूलों को किसके समान सिला गया है?** കവിതയിൽ പൂക്കളെ ഏതിന് തുല്യമായാണ് തുന്നിയിരിക്കുന്നത്?

Ans: **पशमीने** മൃദുവായ കമ്പിളി വസ്ത്രങ്ങൾ പോലെ

**10: आम में किसका स्वाद सिला हुआ है?** മാമ്പഴത്തിൽ ഏതിന്റെ രുചിയാണ് തുന്നിച്ചേർത്തിരിക്കുന്നത്?

Ans: **आम का स्वाद** മാമ്പഴത്തിന്റെ രുചി

**11: जामुन में किसका स्वाद सिला है?** ഞാവൽപഴത്തിൽ ഏതിന്റെ രുചിയാണ് തുന്നിച്ചേർത്തിരിക്കുന്നത്?

Ans: **जामुन का स्वाद** ഞാവൽപഴത്തിന്റെ രുചി

**12: वन के पेड़ में कहाँ का स्वाद सिले हैं?** കാട്ടിലെ മരത്തിൽ എവിടുത്തെ രുചിയാണ് തുന്നിച്ചേർത്തിരിക്കുന്നത്?

Ans: **वन का स्वाद** കാടിന്റെ രുചി

**13. 'पेड़' कविता का आस्वादन लिखिए।**

**<u>'पेड़' कविता का आस्वादन</u>**

'पेड़' प्रसिद्ध बाल कवि सुशील शुक्ल द्वारा रचित एक बहुत सुंदर कविता है। इस कविता में कवि ने पेड़ को एक 'दर्जी' के रूप में प्रस्तुत किया है। यह कविता हमें सिखाती है कि पेड़ केवल फल या लकड़ी नहीं देते, बल्कि वे प्रकृति की हर चीज़ को आपस में जोड़ने का काम करते हैं।

OXFORD

कविता की भाषा बहुत सरल और प्यारी है। कवि कहते हैं कि पेड़ अपनी सुई-धागे से पक्षियों के लिए घोंसले और बहती हवाओं को सिलता है। जब पेड़ धूप को सिलता है, तो ज़मीन पर सुंदर ठंडी छाया बिखर जाती है। पेड़ मिट्टी, पानी और रंगों को मिलाकर सुंदर फूल और नदी के किनारे बनाता है। यहाँ तक कि फलों के मीठे स्वाद को भी पेड़ ने ही उनके अंदर सिला है।

इस कविता का मुख्य संदेश यह है कि पेड़ हमारे सच्चे रक्षक और शिल्पी हैं। यह कविता बच्चों को प्रकृति से प्यार करने और पेड़ों को बचाने की प्रेरणा देती है। सरल शब्दों में यह पर्यावरण की रक्षा का एक बहुत सुंदर संदेश देती है।

OXFORD